Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНО: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 182. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го ВЕРЕСНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 22, 1955. No. 182. VOL. LXII.

ПЕРОН УТІК НА ПАРАҐВАЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ, АЛЕ НЕ МОЖЕ ВИЇХАТИ З КРАЇНИ; СИТУАЦІЯ В АРГЕНТИНІ ВСЕ ЩЕ ЗАГРОЗЛИВА

Буенос Айрес. — Повалений військовим повстанням президент Хуан Домінґо Перон, який впродовж десяти років грав ролю диктатора Арґентини, намагався минулого вівтірка втекти з країни на параґвайському кораблі, діставши раніше від параґвайського амбасадора запевнення, що йому буде признане право азилю, але арґентинська фльота, що є в руках повстанців, заблькувала йому дорогу втечі. Повстанці наказали арешт Перона, якщо зможуть дістати його в свої руки. Особиста доля Перона найбільше інтересує тепер схвильовану арґентинську публіку, хоч положення в країні все ще неясне і загрозливе. Перон у вівторок рано потелефонував до параґвайського амбасадора в Буенос Айрес, д-ра Хуана Чавеса, питаючись, чи він може розраховувати на право азилю в Параґваї. Амбасадор Чавес запевнив йому це право, яке дуже респектується в південно-американських країнах. У цій справі існує навіть окремий договір між Арґентиною і Параґваєм. Опісля Перон приїхав сильно хороненим його прибічниками автомобілем до параґвайської амбасади, звідки амбасадор Чавес своїм автомобілем під параґвайським прапором перевіз його до порту, де, стояв на якорі параґвайський військовий корабель „Параґвай", на якому і схоронився Перон. Амбасадор Чавес подав це опісля до публічного відома, кажучи, що Перон зголосився до нього в цивільному одягу, доцевім пальто та з малою валізкою в руках. Повстанські провідники, що находяться на воєнних кораблях, які виступили проти режиму Перона, негайно зарядили блькаду порту та попередили, що вони вимагають арешту Перона і стрілятимуть в корабель, без огляду на те, під яким прапором він плистиме, якщо б той намагався вивезти Перона з Арґентини. Параґвайський уряд мав поінформувати капітана свого корабля, щоб той не поважився покинути арґентинський порт без запевнення від повстанців, що вони дозволять йому на виїзд з арґентинських вод. Опісля ще були непотверджені повідомлення, що Перон намагається втекти літаком. Тим часом положення в Арґентині ще далеке від нормального. Насамперед повстанські провідники заперечили повідомлення очолюваної генералом Франкліном Люсером військової хунти про те, що хунта почала переговори з повстанцями. Щойно у вівторок ввечорі ці переговори мали початися на кораблі „Арґентина", на якому перебувають провідники повстанців. Про переговори ще нічого конкретного не відомо, хоч вже раніше повстанці повідомили, що вони домагаються безумовної капітуляції всього режиму Перона. Повстанці теж підозрівають, що хунта почала переговори на те, щоб виграти на часі та змобілізувати відповідний резистанс. Теж підозрівають, що опанована прибічниками Перона Генеральна Конфедерація Праці, що нараховує 6 мільйонів членів, може зачати відповідну акцію, включно з генеральним страйком та збройним спротивом, для привернення влади Перона. Повстанці повідомляють, що вірні ще досі Перонові військові відділи почали масовий перехід на бік повстанців. У портових містах Арґентини, разом з радістю з приводу повалення Перона, панує ще страх і в деяких випадках навіть паніка, що повстанські кораблі можуть почати бомбардування, якщоб місцеві прихильники Перона не виконали повстанських доручень та ставили спротив. Велика частина провідних перонистів, головно членів уряду Перона, почали масову розтіч, скриваючись в чужинецьких амбасадах у Буенос Айрес. Відповідальні громадяни, включно з кардиналом і примасом Католицької Церкви, виступили із закликом до населення, щоб воно зберегло спокій і порядок. Весь світ з великою увагою слідкує за розвитком арґентинських подій, не скриваючи своїх симпатій до повстанців та засуду Перона і його диктаторського режиму.

НАСЕЛЕННЯ БУЕНОС АЙРЕС ВЛАШТОВУЄ РАДІСНІ МАНІФЕСТАЦІЇ

Після ліквідації перонівського панування населення Буенос Айрес почало влаштовувати маніфестації з приводу звільнення з-під диктатури.

Сенатор Саймінґтон боїться, що Совєти ведуть перед у продукції керованих стрілен

Вашинґтон. — Демократичний сенатор Стюарт Саймінґтон, який був першим американським секретарем летунства, а тепер є членом Сенатської Підкомісії Збройної Готовости, оскаржує уряд Айзенгавера в тому, що він „покупецьки" дивиться на повітряну оборону і рискує втратити перевагу в цій ділянці оборони на користь СССР. На думку Саймінґтона, Совєти вже ведуть перед в продукції керованих стрілен. „Невже кілька совєтських коктейлів, — запитує сенатор Саймінґтон, — змусили нас заризикувати таким люксусом, як становище першорядної повітряної сили?"

Генеральний контролер стримав видачу фондів на будову радарової сітки

Вашинґтон. — Генеральний контролер Джозеф Кемпбелл зарядив, що летунство не може здійснювати своєї програми довготермінової побудови радарової оборонної сітки, поки Конґрес не затвердить призначених на цю ціль видатків в сумі 240,000,000 долярів. Це рішення генерального контролера запало ще місяць тому, але його виявив аж тепер провідник демократичної більшости в Палаті Репрезентантів конґресмен Джан В. МекКормик. Він обіцяє, що Конґрес мусить вести слідство в цій справі, бо ця „дивовижна трансакція", якої ще не було в історії ЗДА, свідчить про те, як далеко деякі урядові особи нехтують конституційні обов'язки", щоб тільки великий промисл „міг дістати контролю уряду". Представник летунства заявив на ці закиди конґресмена МекКормика, що генеральний контролер погодився ще раз переглянути цю справу. Представник летунства твердить, що команда летунства зовсім не думає леґковажити права Конґресу, і заявляє, що летунство інформувало про цю справу контрактів для побудови радарової сітки Комісії Видатків Палати Репрезентантів і Сенату. Закиди конґресмена МекКормика відносяться до тих контрактів, які летунство частинно вже заключило з Вестерн Електрік Компані, та з Телефон і Телеграф Компані для побудови автоматичних радарових апаратів для протилетунської оборони.

Вайлі проти вишколювання резервістів в південних стейтах

Вашинґтон. — Республіканський сенатор Александер Вайлі закидає департаментові оборони „політичну гру", бо мовляв, він влаштовує вишкільні табори для резервістів у південних стейтах, де панує лагідний клімат. Вайлі домагається, щоб Сенатська Комісія Збройних Сил перевела в цій справі слідство, бо збільшення числа резервістів надто поважна справа, щоб її трактувати так, як це робить департамент оборони. На думку сенатора Вайлі, не „реалістично в и ш к олювати резервістів у лагідному кліматі південних стейтів, бо майбутні вояки ЗДА можуть бути змушені воювати в північних районах, таких як Корея, де панує люта зима. З того видко, що військові кола „дуже мало навчилися під час війни в Кореї", — твердить сенатор Вайлі. Вайлі склав цю заяву після того, як військові кола повідомили, що до служби в резерві голоситься мале число юнаків. Сподіваються, що в листопаді більше юнаків вибере 6-місячну службу в резерві, бо тоді Поборова Служба потребуватиме місячно по 20,000 рекрутів для дворічної військової служби.

Республіканці влаштовують „Привіт Айзенгаверові"

Вашинґтон. — Республіканський Крайовий Комітет влаштовує 20 січня наступного року прийняття на честь президента Айзенгавера під назвою „Привіт Айзенгаверові". Вступ на це прийняття коштуватиме 100 долярів, а прибуток з нього призначений на виборчу кампанію. Голова фінансового відділу цього комітету Джан Кліфорд Фолджер заявив, що це прийняття дасть можливість охочим „зійтися разом і висловитися про заслуги нашого великого президента для цієї країни". Це прийняття уможливить об'єднатися біля особи Айзенгавера не тільки республіканцям, але й тим демократам та незалежним, які відчувають, що „доля держави не може бути в кращих руках, як руки Айзенгавера". Ще невідомо, чи Айзенгавер промовлятиме на цьому прийнятті.

Гураґан „Айона" тільки настрашив північно-східні стейти

Ню Йорк, Н. И. — Гураґан „Айона" після того, як знищив Північну Каролайну і частину Вірджінії, несподівано змінив напрям і повіяв Атлантійським океаном в такій віддалі від суходолу, що в східніх стейтах віяли тільки вітри зі швидкістю 25-х миль на годину. Бюра Погоди аж до полудня передбачали зливи і сильні вітри, починаючи від стейту Делевар, Ню Йорк, Ню Джерзі і далі на північ, і щотільки вполудне 20 вересня відкликано алярм у всіх східніх стейтах. Цей невинний жарт „Айони" дуже втішив мешканців східніх стейтів, які весь час чекали дощу і буревіїв, а замість того світило сонце і потягав легкий холодний вітер. Цю наглу зміну напряму гураґану спричинила хвиля холодного повітря, яка була над землею в висоті 20,000 стіп. Гураґан сягав 30,000 стіп понад землею. Та потверджуються великі шкоди, які спричинив цей гураґан в Північній Каролайні. Директор Цивільної Оборони цього стейту Едвард Ґріффін заявляє, що шкоди від „Айони" виносять від 85 до 100 мільйонів долярів, стільки само, що й шкоди від попередніх гураґанів „Коні" і „Діяна". Президент Айзенгавер визнав Північну Каролайну за таку, що знаходиться в потребі допомоги, і вона може користати з державних фондів, призначених на допомогу пошкодженим. Професор Принстонського університету, Н. Дж., Джан Кв. Стюарт заявив, що Бюра Погоди фальшиво передбачали погоду і твердили, що „Айона" віятиме над східніми стейтами. Сам Стюарт передбачав, що „Айона" не буде віяти понад землею.

● Іден одужав після перестуди і в другій половині цього тижня головуватиме на засіданні англійської ради міністрів.

В АМЕРИЦІ

● Губернатор стейту Ню Йорк Аверелл Гарриман дістав дозвіл від радіової і телевізійної станції NBC безплатно промовляти раз на місяць в рамках програми „Звіт народові". Республіканці домагаються такого самого привілею, і дирекція цієї станції заявила, що, мабуть, дадуть дозвіл також і їм.

● Республіканські політичні стратеги заявляють, що вони є „дуже щасливі" з того, що бувший президент Гаррі С. Труман бере участь в активній політиці, бо тим самим він ставить себе як ціль для атак під час виборчої кампанії 1956 року.

● Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон має клопіт не тільки з надвишкою рільничих продуктів, з якими не знає, що робити. Перед його бюром у Вашинґтоні росло помаранчеве дерево, яке цього року зародило так рясно, що повалилося на землю під тягаром овочів.

● У Провіденсі, Ровд Айленд, померла від удару серця 80-річна панна Вініфред Дівайн, яка залишила 100,000 долярів. Адміністратор її мастку Дж. Ф. О'Конелл два місяці шукав ці гроші, аж поки знайшов їх закопаними під будинком.

● 12-річна американська пластунка Луїза Мандзяк з Бронксу, Н. И., дістане найвищу пластову нагороду за врятування 5-річної дівчинки Керолін Греніс, яка потопала в ставі у стейті Ню Джерзі.

● Управа шляхів Нюйоркського стейту повідомляє, що за їзду на суперавтостраді в місяці серпні ц. р. зібрано 1,752,547 долярів, а в липні — 1,688,793 доляри. Ці гроші зібрано на відтинку Софферн-Боффало.

МОЛОТОВ ЗАПОЧАТКОВУЄ СВАРКОЮ СЕСІЮ ОН

Міністер закордонних справ Совєтського Союзу Вячеслав Молотов започаткував бурхливо цьогорічну сесію ОН, вимагаючи місця для комуністичного Китаю і „викинення" з ОН представників націоналістичного Китаю. Внизу Г. К. Лодж, амбасадор ЗДА, запропонував відкласти справу порушену Молотовим на кінець сесії.

ПЕРЕД ПАЛАЦОМ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ В НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛАСЬ УКРАЇНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ

Об'єднані Нації. — В дні відкриття нової сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, у вівторок 20 вересня ц. р., перед скляним палацом Об'єднаних Націй на розі 42 вулиці і 1-ої евеню від самого ранку почали збиратись українські демонстранти. Вони „пікетували" будинок, ходячи з антисовєтськими транспарентами. „Ню Йорк Таймс" признає, що було 25 „пікетників", які — мовляв — репрезентували 13 організацій українських іміґрантів в Ню Йорку. Демонстранти несли два великі прапори, американський і український. Хоч демонстрація відбувалась на поменшеному майдані перед будинком ОН і не мала масового характеру, проте вона викликала велике зацікавлення поміж делеґатами ОН і пресовиками. У зв'язку з повторюванням на всі лади фраз про „духа Женеви", ніхто з будинку Об'єднаних Націй не сподівався, що в той „примирливий час" знайдуться опоненти того „духу". Українські демонстранти розкидали летючки й роздавали короткий меморіял з пересторогою західнього світу перед новим совєтським обманом. Американські й чужинецькі журналісти просто розхапували ту українську політичну літературу й робили численні світлини.

Японія хоче згоди з Кореєю

Токіо. — Японський уряд звернувся з закликом до уряду Південної Кореї відновити переговори між тими двома державами про нав'язання нормальних взаємин між ними. Переговори перервано два роки тому: на останньому засіданні два роки тому японський делеґат заявив, що японська окупація Кореї, яка тривала 40 років, все ж принесла Кореї поважні користі, що обурило корейців, які встали й вийшли зі залі. Від того часу поміж Південною Кореєю і Японією триває „холодна війна". Японці закликають тепер корейців підходити до проблеми взаємин між тими двома країнами „практично і реально". У Південній Кореї існує ненависть до японців з часу їхньої окупації, знову ж японці жалуються на конфіскацію їхнього мастку в Кореї та переслідування японських рибалок, яким корейці забороняють ловити рибу у прибережній смузі шириною на 100 миль. Відгуку з корейського боку на цей останній заклик Японії ще нема.

Болгарія теж „роззброюється"

Софія. — Болгарський уряд проголосив рішення зменшити теперішні болгарські збройні сили на 18,000 вояків до кінця цього року. Болгарія — це останній сателіт, який пішов слідами Москви в проголошуванні свого „роззброєння". Як відомо, СССР заповів, що він розпускає до дому 640,000 вояків, Чехословаччина заповіла зменшення на 34,000, Польща на 47,000, Мадярщина на 20,000, Румунія на 40,000 й Альбанія на 9,000. Офіційний болгарський комунікат заповідає, що звільнені з війська вояки підуть до праці в промислі і хліборобстві. За заощаджені гроші будуть будувати школи „й інші культурні установи".

У Женеві продовжуються американські переговори з комуністичним Китаєм

Женева. — Конференція поміж репрезентантом ЗДА амбасадором Джонсоном і репрезентантом К о м у н і стичного Китаю амбасадорорм Ванґ Пінґ-наном, яка' розпочалась була 1 серпня ц. р., продовжується. Хоча американський репрезентант заявив в минулому тижні, що він не переговорюватиме більше, поки не вернуться з Китаю всі затримані там цивільні американці, проте на засіданні в останній вівторок прийшло до компромісу: рішено залишити „відкритою" першу точку денного порядку, що говорить про репатріяцію, та перейти до другої точки „інші справи". Американський представник висловив бажання, щоб китайські комуністи приспішили свою судейську процедуру зі звільнюванням із в'язниць американських громадян, масово засуджених там за „шпигунство". Таких американців було 41, із них від минулої п'ятниці вернулось 9, але майже щоденно когось з американців перевозять з комуністичного Китаю до Гонґ Конґу.

СОВЄТИ ЗАЗНАЛИ ПЕРШОЇ НЕВДАЧІ НА НОВІЙ СЕСІЇ ОН

ВІДКИНЕНО ВНЕСОК МОЛОТОВА НА ПРИЙНЯТТЯ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ

Об'єднані Нації. — На першому засіданні 10-ої Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй Совєтський Союз і Комуністичний Китай потерпіли нову невдачу у своїх заходах щодо членства комуністичного Китаю в цій світовій організації. Внесок Вячеслава Молотова, щоб негайно допустити до участи в Генеральній Асамблеї репрезентантів комуністичного Китаю, відкинено, прийнявши 42 голосами проти 12 внесок американського делеґата Кебота Лоджа, щоб дебату над цією справою відкласти до наступної сесії. Молотов мотивував свій внесок „поміркованo", не лаючись цим разом ані під адресою національ-китайського уряду, що його завжди називав раніше „клікою Чіянг Кай-шека, ані Америки, а тільки поручав „направити кривду" комуністичному Китаєві, як „правдивому репрезентантові китайського народу". Підтримали внесок Молотова своїми промовами Крішна Менон, представник Індії, та представники Бурми, Індонезії і Юґославії. За внеском Молотова голосували, крім 5-ти держав комуністичного бльоку — Бурма, Данія, Індія, Індонезія, Норвеґія, Швеція і Юґославія — себто ті держави, що визнали комуністичний режим в Китаї. Афґаністан, Єгипет, Ізраїль, Савді Арабія, Сирія і Ємен стримались від голосування. Американський делеґат не мотивував навіть свого внеску на відложення цієї справи, маючи згори певність, що той внесок здобуде велику більшість. Англійський делеґат міністер Наттінґ пояснив, що він голосуватиме за американським внеском, хоч Англія визнала комуністичний Китай, — бо дебата над допущенням комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй спричинить більше шкоди, як користи. Делеґат Колюмбії вказав на „юридичний абсурд" у прийманні комуністичного Китаю до ОН, поки все ще існує не скасована постанова ОН, яка таврує той комуністичний Китай, як агресора на терені Кореї. Єдиним промовцем, що вживав гострих слів, був репрезентант національного Китаю, який звернув увагу, що комуністичний режим в Китаї звів з цього світу 20 мільйонів людей впродовж перших трьох років свого існування. „Якщо треба б когось виключити з цього зібрання — казав національ-китаєць д-р Єґ — то це повинно стосуватись передусім Совєтського Союзу". Молотов заявив після виступу національ-китайського репрезентанта, що він не потребує відповідати на його арґументи, бо д-р Єґ „нікого взагалі не репрезентує". — На тому першому засіданні 10-ої Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй головував у заступництві президента попередньої Асамблеї Ван Клеффенса, теперішнього голляндського амбасадора в Португалії, голляндський міністер д-р Лунс. Вибрано одноголосно новим президентом цієї Асамблеї делеґата Чіле, Хозе Мазу. Однаково Лунс, як Маза, зазначили в своїх промовах поправу міжнародної ситуації. Від Женевської конференції „великої чвірки" — казав д-р Лунс — є бодай надія на позитивну розв'язку великих міжнародних проблем. У четвер має промовляти державний секретар Дж. Ф. Доллес, а в п'ятницю Молотов.

СССР признав „повну суверенність" Східній Німеччині

Москва. — Совєти і Східня Німеччина підписали договір, в якому зараз на вступі говориться про те, що взаємини між ними „базовані на повній рівності прав, взаємного пошанування суверенности і невмішування у внутрішні справи". Далі кажеться у тому договорі, що Німецька „Демократична" Республіка має вирішувати всі свої внутрішні й закордонно - політичні справи, включно з взаєминами з Німецькою Федеративною Республікою. Совєтські війська „тимчасово" залишаються ще на території Східньої Німеччини. У практиці Східня Німеччина, залишаючись надалі сателітом Москви, матиме постільки більші права, бо виконуватиме сама контролю руху поміж Західньою Німеччиною і західньою частиною Берліну, отже може сама робити всякі пакості включно з бльокуванням доступу до західнього Берліну. Східньо-німецький „прем'єр" Гротеволь відмовився відповісти на запит журналістів у Москві, як надалі виглядатиме власне та контроля руху довкола Берліну, обмежившись до заяви, що це залежить передусім від західньо - німецького уряду, чи він захоче далі вести холодну війну, чи ні. Іншими словами, однаково Совєти, як його східньо - німецький сателіт хочуть примусити західньо - німецький уряд переговорювати безпосередньо зі східньо - німецьким комуністичним урядом, що його західні німці не визнають. Хрущов виголосив при нагоді підписання совєтсько - німецького договору промову, в якій підкреслив, що справа об'єднання Німеччини — це в першій мірі справа „самих німців". Мовляв, „обидві Республіки" повинні в цій справі порозумітись. Хрущов заявив, що вправді Аденауер старався переконати його про дефенсивно - мирний характер НАТО, але — мовляв — НАТО не є футбольною дружиною, а Ґрунтер не є її „тренером": генерал Ґрунтер, казав Хрущов, „вишколює війська проти Совєтського Союзу".

В СВІТІ

● Кардинала Міндсенті нібито звільнили з мадярської в'язниці і він, нетурбований поліцією живе десь на Мадярщині, — запевнили мадярські протестанти американського методистського єпископа Оксмана, коли він відвідав Будапешт. Єпископ Оксман оповів про це, вернувшись до Відня. Проте, ватиканські кола твердять, що Міндсенті все ще перебуває у в'язниці.

● У Південній Кореї утворилася сильна опозиція проти президента Синґмана Рі за його диктаторські амбіції. Синґман Рі, побоюючись приходу до влади людей менш радикально - націоналістичного світогляду, як його, — провів такий конституційний додаток, згідно з яким він залишається президентом до смерти. Внаслідок цього постала нова сильна партія під назвою „Конфедерати в обороні конституції". Основуючі збори цієї партії відбулися в приявності 1,700 делеґатів; головував на них недавній прем'єр і амбасадор Південної Кореї в ЗДА д-р Чанґ.

● У Західній Німеччині продукується річно більше авт, між родиться дітей — скаржився в своїй промові міністер для родинних справ в уряді Західньої Німеччини, д-р Франц Вірмелінґ. За наведеною ним статистикою, у першій половині 1955 року продано 439,000 нових авт західньо - німецького виробу, а народилось в тому часі 402,000 дітей. Міністер заповів дальші полегші для родин із більшою кількістю дітей.

● У Сінґапорі відбулась судова розправа над трьома оскарженими у вбивстві американського пресового кореспондента й фотографа 29-літнього Джіна Саймонда. Одного з підсудних, що брав участь у важкому побитті Саймонда, засуджено на смерть. Двох інших звільнено.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВАЖЛИВІ НАРАДИ

З кінцем цього тижня, в суботу і неділю 24 і 25 вересня, мають відбутися в Торонті, Канада, чергові наради Пан-Американської Української Конференції (ПАУК), спільної політичної репрезентації українців — громадян поодиноких американських країн, або радше спільного речника їхніх крайових політичних репрезентацій. З цієї нагоди варто пригадати дещо й про саму ПАУКонференцію і окремо зупинитись на одному з направду похвальних завдань, яке стоїть на порядку найближчих нарад.

ПАУКонференція була створена в 1947-му році. Перші і конституційні наради цієї репрезентації відбулися з ініціятиви Українського Конґресового Комітету Америки і Комітету Українців Канади впродовж чотирьох днів, від 18 до 21 листопада 1947-го року в Ню Йорку. Крім ініціяторів, у нарадах взяли участь представники Товариства Прихильників Української Культури в Бразилії, центральної репрезентації бразилійських українців, та представники Українського Національного Конґресу Арґентини, Параґваю і Уруґваю. „Ми, представники українців обидвох Американських континентів, від північних прерій Канади аж по південні степи Арґентини, зійшлися перший раз в історії на Спільну Раду, щоб, як громадяни своїх країн та українці родом, щиро і кріпко, як брат братові, подати собі руки та, з'єдинені серцем і думками, з'єднати теж наші сили і всеціло віддати їх на службу нашим країнам та на допомогу і оборону нашої спільної Матері-України" — сказано в окремій відозві, яку проголошено з нагоди першої ПАУКонференції до репрезентованих на тій конференції українців американських країн.

У дальшому цією відозвою з'ясовано ще такі конкретні цілі ПАУКонференції:

„Високо держати прапор американських вольностей та згуртувати всі свої сили і не жаліти ані труду, ані жертв у змаганні допомогти здобути й закріпити такі вольності теж і для українського народу; стояти на сторожі доброго українського імени та постійно голосити всьому світові правду про Україну; зберігати нашу українську традицію і культуру та збагачувати ними культурні скарбниці наших американських країн; кріпко стояти при нашій батьківській вірі та наших церковних обрядах, шануючи віру і обряди наших співгромадян; постійно скріплювати нашу працю на всіх ділянках нашого громадського життя та поширювати його форми і поглиблювати його зміст".

У заклику до „наших братів і сестер, силою вирваних з рідної землі", ПАУКонференція радила: „... нехай Ваші терпіння не затемнять вам ясного зору та високої мети; Вам, більше ніж кому, треба з'єднати всі свої сили, бо проти Вас звернені головні удари ворогів українського народу. Тільки об'єднано і спільними силами ми всі разом зможемо відбити ворожі наступи та здобути волю Україні".

А на закінчення ПАУКонференція стверджувала: „Усі спільно ми заявляємо про наш нерозривний духовий зв'язок з усім Українським Народом, з яким ми теж завжди готові ділити долю і недолю. Висловлюємо найбільший подив нашим Братам і Сестрам на рідній Українській Землі, які в нерівній боротьбі за свою честь і волю не гнуться, хоч падають. Ми пишаємось, що можемо називати себе українським іменем".

Повторюємо ці принципи ПАУК з-перед восьми років, бо на це повторення і пригадку вони заслуговують ще тільки збільшеною своєю актуальністю сьогодні.

Із загальної підготови до найближчих нарад ПАУКонференції в Торонті відомо, що головним предметом тих нарад буде в першу чергу проблема посередництва цієї панамериканської української репрезентації для відповідної дальшої консолідації всіх українських визвольних сил та для вдосконалення, поширення і закріплення форм єдиної спільної репрезентації України у вільному світі. Ніхто не має сумнівів щодо труднощів такого завдання навіть у самому тільки посередництві. Але немає труднощів, яких не можна було б перемогти доброю волею і непохитним бажанням, мудрим підходом та невпинною наполегливістю. Дух і наведені тут принципи першої Пан-Американської Конференції могли б у цьому багато допомогти, якщо учасники цих важливих нарад у Торонті будуть не тільки про них пам'ятати, але й згідно з ними поступати та під їх кутом приймати свої рішення. Цього їм від душі й бажаємо.

ГРАБІЖНИКИ - „ВИЗВОЛЬНИКИ"

Коли впала гітлерівська Німеччина, юрби народу ходили дивитись на концентраційні табори, про які за час панування нацистів кружляли тільки глухі понурі чутки. Виявлена дійсність перевищувала найбуйнішу фантазію, і вигляд отих таборів був, а подекуди й по нинішній день є найвимовнішим актом оскарження проти того звірячого режиму. Подібні сцени відбуваються тепер у недавній підсовєтській зоні Австрії, яку ступнево звільняють совєтські війська. Совєтська адміністрація „віддає" австрійцям зайняті нею будинки, фабрики, заклади. І юрби народу ходять туди дивитися, як на понуре видовище, що розкриває, як на протязі десяти минулих років господарювали совєтські „визвольники" і що вони по собі залишили. Це — одна велика руїна й один великий смітник. Ці готелі, приватні зареквіровані помешкання, фабрики, склади — це найбільш компромітуючий документ також для австрійських комуністів, прислужників тієї грабіжницької держави, яка чванилась, що визволила Австрію від нацистського панування, а фактично сама пограбувала її й залишила обідраною, звелівши собі ще заплатити сотні мільйонів долярів за повернені тепер Австрії її ж власні об'єкти. Ясно, що комуністична преса про цю справу не пише ані слова, а австрійська не подає коментарів. Зате німецька й американська — повні описів того вандалізму, що його проявили Совєти в Австрії.

Передусім, Совєти весь час ставились до Австрії не як до поневоленої німцями й визволеної альянтами країни, а як до країни ворожої, яку треба карати фізично й матеріяльно, — всупереч усім своїм офіційним заявам і запевненням. Перші три дні панування большевиків у Відні — це були, як відомо, дні жаху, виповнені масовими грабунками і насильствами. Командування „визвольної" армії Конєва дало тоді у денному наказі до вояків дозвіл „погулять", і вони „ґуляли" не гірше за гунів і татар із часів середньовіччя. Після того совєтська адміністрація в ділянці господарчій поставила собі за принцип: „викачати" якмога найбільше з окупованої смуги. Не думаючи, що вони залишаться в Австрії так довго, большевики почали висаджувати в повітря фабрики. Тому з багатьох фабричних закладів у східній частині Австрії залишились по нинішній день тільки порослі хабаззям та почорнілі мури. Найбільш вартісні машини большевики відразу почали розмонтовувати й вивозити до СССР. Вони прийняли, так би мовити, механічний критерій: машини, які мали менше за 25 років, — вивозити, а старші залишати. Таким чином усі фабрики, майстерні й варстати, які були за совєтської адміністрації в руху, працювали виключно найстарішим реманентом, ніякого нового не куповано й ніякого ремонту не переводжено. Продукцію ж в тих фабриках достосовано до совєтського господарського плянування, і вивожено її майже цілістю на схід. В такий спосіб Совєти „викачали" за минулих десять років із однієї своєї зони понад більйон долярів, в той самий час, коли американці більйон долярів привезли до австрійської зони у вигляді харчів, товарів та готівки.

До найцінніших промислових закладів в Австрії належали 300 фабрик у промисловій східній, якраз підсовєтській частині, що їх большевики означили, як „німецьку" власність. Це були фабрики, що їх німці сконфіскували були на власність держави, як приватну власність жидів, — або відкупили від австрійських власників, або переставили на воєнну продукцію, вклавши в них німецький капітал. Але були між цими 300 об'єктами й такі, які не підходили ні під одну з цих трьох категорій, — „чистокровні" арійські й австрійські, з австрійським капіталом перед війною і під час неї. Однак большевики також записали їх у список „німецьких", проголосивши своєю „воєнною здобиччю". Тепер вони „продали" їх австрійцям за $150 мільйонів, а ще в останній хвилині, вже після підписання й ратифікування т. зв. державного договору з усіми його господарськими постановами, вже виїздячи з Австрії, пригадали собі $20 мільйонів, що їх нібито „інвестували" в ці фабрики, і зажадали собі їх звернути, на що стероризовані та врадувані відходом большевиків австрійці теж погодились.

Кореспондент американського журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" описує вигляд однієї такої, ще недавно зразкової фабрики під Віднем, яку тепер звільними й залишили австрійцям „визвольники". На перший погляд ця фабрика виглядає, як збомбардована руїна, бо на її терені большевики почали були зривати динамітом деякі її частини, думаючи, що скоро відійдуть. У тому, що залишилось, бруд несамовитий. Цілі гори гниючого сміття. У фабриці, яка перед приходом большевиків, затруднювала 14,000 робітників, працювало за совєтів 450. Ще розмірно найпристойніше збережено колишній будинок фабричної адміністрації. Але над входом до будинку пишався напис „Дом Культури", а всередині ту „культуру" репрезентувала австрійська комуністична партія, із стиртами летючок, портретів Леніна й Сталіна, партійною комуно-німецькою літературою, совєтськими фільмами й невеличкою кількістю книжок — німецьких перекладів російських письменників. Всі службовці цього „Дому Культури", себто весь місцевий партійно-комуністичний апарат і службовці різних „споріднених" організацій, як Відділ Світового Союзу Професійних Спілок, Світової Ліги Миру і т. п., були на списку працюючих у фабриці й на її утриманні.

На центральному майдані фабрики стояв пам'ятник Сталінові, але життьова стопа фабричних робітників упала, в порівнянні з колишньою, до небувало низького рівня. Біля фабрики стояли робітничі доми. Совєтська адміністрація „заморозила" комірне на висоті передвоєнної оплати, отже дуже низької. Деякі помешкання оплачувано символічним шилінґом річно. Комуністи дуже чванилися такою „соціяльною реформою", хоч її практичний наслідок був такий, що ніхто в тих будинках не робив найменшого ремонту, — рури потріскались, крізь дах лилося всередину, зверхній вигляд домів осоружний.

Перейнявши всі ті руїни й сміття від совєтської адміністрації, австрійські фахівці постаралися передусім інвентаризувати їх. Большевики, при передачі кожного будинку чи фабрики, тицяли в руки представникові австрійської влади листок з описом інвентарю, але відмовлялися перевірити його.. З-правила це був блеф. Австрійські фахівці мусіли стверджувати, що „майно", яке вони дістали, взагалі не підлягає оцінці, бо це насправді — брухт. Треба було починати від чищення та палення сміття. Американський кореспондент з приємністю стверджує, що новий австрійський адміністратор фабрики, яку він оглядав, зігнав усіх „фабричних урядовців" з того „дому культури" — отже самих комуністів — і змусив їх вивозити груз і порядкувати фабричне подвір'я. Гірше з переставлюванням фабрики на нові методи праці. Як зразок комуністичної системи адміністрування, кореспондент подає факт, що сторож при вході до фабрики щоразу повинен був дзвонити до головного адміністратора за дозволом перепустити будь-яке вантажне авто тієї ж фабрики; без такого дозволу жадне авто не могло туди в'їхати.

Таке саме господарство було скрізь. Австрійці тішились, напр., що дістануть назад забраний Совєтами „Готель Імперіяль", який, мовляв, дуже пригодиться їм для щораз більшого туристичного руху. Вони дійсно дістали його, але в такому стані, що треба величезних грошей, щоб привести його до ладу. Власники „Імперіялю", колись одного з найелеґантніших віденських готелів, сумніваються, чи взагалі вдасться відкрити його знову, як готель, такий він унутрі пограбований і поруйнований. Багато часу й капіталу потрібно, щоб затерти сліди совєтського „визволення" Австрії.

„ДЕНЬ НІМЦІВ" У БЕРЛІНІ

Берлін, 11 вересня 1955 р. Заходами Союзу Німецьких Землянцтв, — інституції, що є організаційним завершенням численних груп німецьких утікачів з країн східньої Европи, а заразом офіційним їх речником перед боннським урядом, — відбувся 10 і 11 вересня ц. р. в Берліні „День німців" (Tag der Deutschen). Його ціллю було, як читаємо в програмі, „засвідчити бажання волі і спільність долі всіх німців зі Сходу і Заходу".

Загальнонімецький характер

Подуманий як велика політична маніфестація німецького єднання, бажання об'єднання Німеччини і признання втікачам „права на батьківщину", берлінський „День німців" перейшов рами всіх дотеперішніх з'їздів землянцтв і став загальнонімецькою політичною подією дня. Тоді, коли всі дотеперішні з'їзди, не зважаючи на їх численність, що переходила деколи 100 тисяч учасників, мали характер радше еміґраційних імпрез, а організаційно зводились до охоплення спільною долею вигнання об'єднаних втікачів, в Берліні взяли вперше участь офіційні представники парляментів усіх країн Німецької Федеративної Республіки, репрезентації втікачів з усіх країн совєтської зони і міністра боннського уряду. В цей спосіб формальна назва зустрічі „День німців" набула співзвучного з нею фактичного змісту.

Поміркований тон

В присутності 1800 учасників, в тому числі 150 послів західньо-німецьких парляментів, численних представників уряду в Бонні і вперше запрошених спостерігачів східньоевропейських еміґрацій і преси (були присутні обсерватори естонців, лотишів, поляків, росіян, словаків, угорців, українців і юґославів) відбулося в залі берлінського „Титанія-палясту" урочисте відкриття з'їзду, на якому вшановано жертви великого ісходу 1945 р. і виголошено ряд програмово-політичних промов.

Барон Георг Мантойфель-Шебе, президент Союзу Землянцтв і член боннського парляменту, відкрив збори, а Ернст Лєммер, берлінський посол СПД боннського парляменту і Віллі Брандт, президент берлінського парляменту оформили його політичний зміст і цілеспрямовання.

Три гасла: „Воля—Право—Мир" були головним політичним моттом обох промов. „Ми визнаємо тільки політику мирного полагодження існуючих конфліктів, але рівночасно ми проти того, щоб об'єктивне безправ'я санкціонувати як правний стан", — сказав, нав'язуючи до проблеми німецьких утікачів і їх колишніх батьківщин посол Лєммер. Вказавши також на німецькі жорстокості під час останньої війни і на німецьку співвідповідальність за політику екстермінації, дальші свої висновки присвятив промовець питанню німецько-совєтських взаємин, подорожі Аденауера до Москви і незмінеиій передумові налагодження нормальних стосунків — вільним виборам в совєтській зоні і поворотові полонених. Засудивши дуже гострими словами цинізм Булґаніна, що, мовляв, в СССР є тільки німецькі воєнні злочинці, Лєммер підкреслив, що за ніяких умов німецький народ, єдність якого перед цілим світом демонструє берлінський „День німців", не погодиться з безправ'ям і терором. В тому самому тоні, сильно підкреслюючи єдність усіх німців і їх природні права на об'єднання в одній демократичній державі, йшли думки наступного промовця, президента берлінського парляменту Віллі Брандта, що їх він закінчив відчитанням 6 точок заяви, прийнятої того ж дня представниками всіх західньо-німецьких парляментів і делеґатами землянцтв. Прийняті невгаваючими оплесками, вони в скороті звучать: 1. без об'єднання Німеччини нема миру в світі, 2. право кожного народу на самовизначення свого політичного і соціяльного життя, 3. право на батьківщину, 4. справедливість однакова для всіх, 5. право кожного народу зберігати свої вартості і 6. об'єднана Европа як спільнота вільних народів.

Добрі тенденції

Того ж дня був відкритий на берлінській центральній площі Райхсканцлера пам'ятник жертвам вигнання і запалено „вічний вогонь", що, як говорить вирітий на пам'ятнику напис, „буде горіти аж до привернення німецького об'єднання і здійснення права на батьківщину". Наступного дня десятки тисяч німців виповнили амфітеатр великої „лісової сцени" (Waldbuehne) і вислухали промови міністра для загальнонімецьких справ Кайзера, Мантойфеля, речника Східньої Прусії д-ра А. Гілс, а на закінчення урядуючого бурґомістра Берліну проф. д-ра Зура. Як і попереднього дня, центром всіх промов була німецька єдність і бажання мирним шляхом поладнати спірні справи. І хоча промовці не виходили поза рамки загальників і деклярацій, можна було відзначити відсутність будь-яких шовіністичних ноток. За винятком промови при відкритті пам'ятника, що була позначена односторонністю і невірним історичним з'ясуванням минулого, а також неприхильним ставленням до концепції національних держав, всі інші відзначались політичною продуманістю і добрими тенденціями знайти modus vivendi з східньоевропейськими народами. Як вже вище сказано, радше у формі загальникових деклярацій без ближчого уточнення. Бо навіть признаючи за засаду право самовизначення народів, не з'ясоване землянцтвами досьогодні їхнє відношення до визвольних змагань підсовєтських народів. Воно — таке постає враження — покищо обмежується до т. зв. сателітів, з якими німці хотіли б знайти якусь, як засадно підкреслювано, „мирну розв'язку при реалізуванні права на батьківщину".

Але ще брак завершення

Берлінський з'їзд треба розцінювати, як прогрес у формуванні концепції майбутнього співвідношення німецьких утікачів із своїми східньоевропейськими сусідами. Відсутність духу реваншу і взагалі будь-яких гурра-патріотичних вихваток, серйозність в підході до справ і політична продуманість виступів у Берліні є позитивами „Дня німців", гідними відзначення. Годі, одначе, не заприміттити, що йде ще про незавершену і нескристалізовану поставу щодо цілости східньоевропейської проблематики. Є очевидна тенденція землянцтв, в першу чергу його Союзу з президентом Мантойфелем на чолі, знайти

(Закінчення на стор. 3-ій)

ОЙ, ШУМУЄ ТОПОЛЯ...

Ой, шумує тополя
Серед рідного поля.

Її вітер, високу,
Нагина, одиноку,
Вона листям, ой, леле,
Про життя невеселе
Шепче вітрові-брату.
Він по світу, крилатий,
Скрізь гасає, літає,
Всім про нас повідає.

То шумить не тополя —
Материнська доля!

Микола Шпак

НА ТЕМИ ДНЯ

Промова усміхненого Хрущова в справі совєтських усмішок, виголошена на бенкеті, влаштованому у Москві в честь східньо-німецької комуністичної делеґації, викликаної до Москви „екстренним" порядком зараз після відвідин представника західніх німців Аденауера, поллялася ведром холодної води на голови розентузіязмованих і рознадійнених новою совєтською політикою політичних і зокрема господарських лідерів Заходу.

Перший раз, від Женевської конференції, Хрущов хоч і усміхнений, але говорив щиро. „Часто-густо балакають на Заході — казав він — про совєтських провідників, що з часу Женевської конференції вони дуже змінилися. Так, на наших обличчях сьогодні усміх, але це зовсім не визначає, що ми відійшли від нашої лінії. Кажуть, наприклад, що совєтські делеґати тепер усміхнені. Так, їх усміх щирий, нештучний, тож прагнемо жити спокійно і втішатися миром. Але, коли хто думає, що за нашими усміхами мав би слідувати відхід від наук Маркса, Енґельса і Леніна, то обманює жалюгідно сам себе. Ті, що хотіли б вичікувати на такий відхід, можуть чекати дуже довго, поки рак не свисне у морі..."

***

З заявою Хрущова тісно пов'язані факти, які свідчать, що Совєти в усій своїй і навіть, здавалося б зміненій політиці — дотримуються суворо марксо-ленінської лінії. Вони, наприклад запросили до Москви західньо-німецьку делеґацію під проводом Аденауера, вітали і приймали її з великою „помпою" і говорили з нею дуже серйозно, але ще аденауерівські німці не від'їхали, а вже совєтський уряд проголосив, що Аденауер не має права говорити в справі цілої Німеччини ні в справі німецьких границь, бо існує ще східньо-німецька „демократична республіка", а щодо полонених, то перші з проханням їх звільнити звернулися до Москви східньо-німецькі комуністи. Для підкреслення ваги і ролі східньо-німецьких комуністів викликано до Москви негайно і Ґротеволя і Піка і зроблено все, щоб показати, що марксо-ленінці Хрущов і Булґанін підтримують і будуть підтримувати тільки німецьку комуну. Не дурно ж комуністична і „прогресивна" преса у ЗДА і в світі, подавши початково урочисті офіційні комунікати ТАССа й інших аґенцій про переговори Аденауера з Хрущовим і Булґаніним у Москві, пише тепер про ... „міжнародний глум" і про „цирк Аденауера у Москві", (не збагнувши, до речі, що такими назвами вона компромітує совєтський уряд, який цілком таки офіційно переговорював, як виходить, з цирковими блазнями ...).

***

Яскраво марксо-енґельсо-ленінською виявилася і викрутлива відповідь совєтського уряду в справі поведінки совєтського офіцера з американським конґресменом Голтом (тримав його годину під цівкою революьвера!), одержавши яку, американський уряд визнав її цілком уже таки незадовільною.

Ст. Самійленко

ДНІ СЛАВИ

(26)

Віддавши відповідні накази, сам особисто керував переправою через Буг на другий беріг, до міста Вознесенська. З першими відділами переїхав за річку. В першій лаві атакуючих пішов здобувати місто. Рубав ворога завзято і других заохочував. І не спочив, аж поки останнього ворога не викинули з міста.

То ж ніде і нічого без нього не відбулося. Не ховався від кулі.

З поляками на Київ

Тиждень заслуженого відпочинку. Є чутки, що наші союзники поляки мають наступати на Київ. Українська Армія боронить фронт на правому крилі. Похід вперед!

Але той похід закінчився нещасливо. Поляки заломилися і майже в безладі відступили до річки Збруча. Сама Українська Армія не мала сили, щоб стримати большевиків, а тому, відступила теж.

Українські частини відступають з мусу, — бо поляки своїм наглим відступом відкривають наше ліве крило, — і стійко стримують ворожий наступ. Тому ворог на нашому відтинку фронту дуже обережний.

Одного дня розвідка чорношличників донесла, що большевицька кінна дивізія ватажка Котовського готується до наступу на нас. Полк сповістив про це штаб дивізії і сам приготовляється, якщо не відбити, то хоч стримати атаку большевиків, заки підійдуть наші резерви.

Полк вишикувався в лаву і чекає на ворожу атаку.

На правому крилі нашої лави широкий шлях, який веде від нас до большевиків. За дорогою на віддалі верстви лісок, і з того ліска якийсь час уже строчать большевицькі кулемети. В нашій лаві то поранить коня, то вояка. Надзвичайної шкоди немає покищо, але, як ліпше пристріляються, то може бути й гірше!

Командир полку чорношличників, полк. Дяченко, наказує, щоб наші кулемети змусили ворожі кулемети замовкнути. Чотири наші кулемети „Максима" з тачанок відкривають вогонь по ліску, з якого стріляють ворожі кулемети. Я під'їжджаю до нашого кулемета, що стоїть на шляху, віддаю джурі коня, а сам засідаю за кулемет і зачинаю стріляти по ворожих кулеметах в ліску. По якомусь часі вогонь наших кулеметів змусив замовкнути ворожі кулемети. Я охолодив кулемет, з якого стріляв, закурив цигарку і став розглядатися по боках і вперед. Нараз бачу, зза бугрів, що проти нас, виривається ворожа кіннота. А по шляху, на якому стоїть кулемет, за яким я сидів, несеться чвалом ціла купа (чоловік з двадцять) большевиків. У мене так і тьохнуло всередині. Блиснула думка: підпущу їх на яких 200 кроків, а тоді хай спробує хоч один з них врятуватись!

Наготував кулемет до стрілу. Большевики уже за яких 200 кроків. Беру приціл і натискаю ґудзик кулемета, щоб відкрити по них вогонь. А з мого кулемета тільки один стріл — і далі кулемет замовкає!

Я здивований дивлюся на ручку кулемета (з положення ручки кулемета пізнається причину затримки його) — аж то куля не вилетіла, а після стрілу залишилась у люфі. Це далося б направити, але треба довшого часу, а тут уже большевицька кіннота за кілька кроків від мене!

Їздовий пускає коні чвалом і намагається повернути їх до нашої лави, яка за той час відійшла трохи назад, щоб дати большевицькій кінноті більшу віддаль і щоб вона тим більше знесилилась. Я беру ручний запасовий кулемет, який був у тачанці, а з лави полку вилітають два кіннотники, чотові Іванів Андрій та Солянник Василь, теж з ручними кулеметами, та як застрочать по большевиках на шляху — відразу зробилась купа людей і коней!

Якби не поміч чотових Іванова та Солянника, було б зі мною і з кулеметчиками, що сиділи зі мною на тачанці, дуже зле. Не вийшли б живими!

За той час підійшла наша резерва і чорношличники, нею зміцнені, дали таку науку червоним, що не один їх десяток згинув, а решта завернула назад.

Відворот до Збруча. Інтернування поляками

Відходимо і ми назад, бо поляки відступають без стриму і майже не ставлять ніякого спротиву ворогові.

Знову Тульчин.

Тут зосереджується майже ціла Запорізька Дивізія, якою командував в той час полковник Крат.

Наказ від полк. Крата для чорношличників: відбити від містечка Тульчина большевицьку піхоту, яка якраз до містечка наближалася. Полк чорношличників, на ходу приготовляючись до бою, іде в атаку на ворожу піхоту. Як вихор, налетіли чорношличники. Розірвали ворожу піхоту на невеликі купи та взялися шаблями до роботи!

До одної купи підлетів і я з козаками, положив одного й другого, і побачив, що в купі оточених большевиків якийсь їхній командир кричить: — „Бий ету сволоч, защищайся, пока жив!" — Я туди та замірився дістати його шаблюкою, але він відбив мою шаблюку своєю рушницею і намірився стрілити мені в груди. Але — не вдалось йому те. Сотник Андрушенко як махнув з лівої руки своєю шаблюкою, то голова командира полетіла, як качан капусти. А козаки викінчили решту. З ручного кулемета допоміг пор. Помазан.

Дорого заплатили большевики за свій наступ; багато було порубаних шаблями, решта попала в полон. То був большевицький курінь, зложений майже виключно з жидів.

Кулеметна стрілянина уже в самому містечку. Большевики зайшли з другої сторони і наступають. Гаряче було нам, а ще гарячіще большевикам. Дякуючи доброму проводові полк. Крата, дали ми їм порядного „бобу" і змусили відступити.

І так з боями аж до самого Збруча. Переходимо річку Збруч, бо поляки вже далеко позаду. Маємо боронити праве крило фронту, від Дністра починаючи, уже на території Західньої України.

За Збручем якийсь час спокій, бо річка Збруч — це стара границя між царською Росією і старою Австрією, і тут большевики на якийсь час зупинились.

Я кажу полк. Дяченкову: — Дай хоч трохи відпочити, а то два з половиною роки поза полком і його життям світу Божого не бачив.

— Їдь, — каже, — куди хоч і розглядайся по світі.

Куди ж їхати? Поїду, думаю, до Станиславова. Дорога далека, але то нічого. Хоч „заграницю" побачу.

Беру двох козаків і верхи на конях, не спішачись, їдемо від Збруча до Станиславова. По дорозі придивляємось до місцевого життя, до обставин і з усім знайомимось ближче. Це ж бо бувша Австро-Угорщина...

Люди наші, українці, але життя їх трохи відмінне від життя на Східній Україні, особливо на Лівобережжі. Не такі достатки: немає тої заможности, розмаху, але люди щирі. Радо приймають на нічліг, радо гостять.

Від Редакції:

На цьому закінчуємо друкування спомнинів полк. Ст. Самійленка: „Дні слави", хоч цим не закінчуються самі спомини. Їх цілість, доповнена та ілюстрована і з передмовою, появиться в свій час окремою книжкою, накладом Автора, у В-ві „Свобода".

МОЇ ЗУСТРІЧІ З ГНАТОМ ХОТКЕВИЧЕМ

Нещодавно, в низці прегарних дописів про Капелю Бандуристів, надрукованих у „Свободі" — д-р Витвицький визначив велику ролю в житті капелі Гната Хоткевича, як організатора, і керівника її. Хочу додати до цього декілька слів про невичерпну енергію цього видатного мистця, про його велику внутрішню музичну культуру і про свої особисті з ним зустрічі.

Пригадую Харків 1932 року, коли я почав працювати на посаді одного з редакторів музичного видавництва „Мистецтво". Перед виїздом до Києва це видавництво містилося на майдані Дзержинського в „Держпром" (осередку державної промисловости). Але коли я почав там працювати, воно містилося ще на Сергіївському майдані, неда- Сергіївському майдані.

В жахливий час 1933 року, коли на вулицях Харкова валялися трупи людей і коней, зустрінувся я в стінах видавництва з Гнатом Хоткевичем. Це був досить кремезний, років на 60 чоловік, (в дійсності мав тоді 56 р. Ред.) з приємним, але суворим обличчям. Він мав коротко підстрижені світлі вуса, говорив твердо і переконливо. У нього була ушкоджена нога і він досить сильно накульгував.

Гнат Хоткевич належав до людей музично дуже обдарованих, і був великим ентузіястом кобзарського мистецтва, зокрема бандури. Безперервно вдосконалюючи цей інструмент і техніку гри на ньому, він зробив багато аранжувань клясичних творів для бандури, а також скомпанував чимало власних композицій для неї.

Заперечуючи існуючий тоді погляд, що бандура є інструментом, на якому можна виконувати лише легенькі пісні, які не виходять за межі таніко - субдомінанто - домінантової гармонійної схеми, він прагнув до того, щоб „підтягнути" бандуру до арфи, або до фортепіяна". Він дуже жалував, що бандура не має глушників, що через безперервне дзвеніння її струн, на ній не можна виконувати далекі гармонічні співвідношення в швидкому темпі.

В столах редакторів лежали рукописи Хоткевича, на друкуванні яких він рішуче настоював. Пригадую, що дещо було видане, але більшість рукописів Хоткевича лежали нерухомо, бо видавництво, виконуючи партійні накази, випускало тоді всяку комуністичну макулятуру: про „вождів", про „щасливе і радісне" життя (і це в 1933 році!) і т. п. Звичайно, все це відбувалося під контролею і тиском АПМУ (Асоціяція Пролетарських Музик України), яка вороже ставилася до національної української музичної культури, що саме нею була кобзарська творчість Гната Хоткевича.

Одного разу він звернувся до мене з пропозицією продемонструвати щось дуже важливе у зв'язку з бандурою. Я скликав редакційну раду, що, до речі, складалася з тих же таки членів АПМУ, без яких всі ми, безпартійні редактори, не мали права щось вирішувати. На цій раді Хоткевич продемонстрував свій винахід — нову конструкцію бандури з додатковими басовими струнами і педалею. Додаткові струни були натягнені на приладний збоку бандури спеціяльний гриф. Конструкцію подалі тепер не можу пригадати. Пам'ятаю тільки, що знизу бандури, що була, на колінах у Хоткевича, спускався на підлогу товстий металевий дріт з припасованою до нього педалею, на яку він натискав ногою, звільняючи струни від глушників. А коли йому було потрібне, відпускав цю педалю, заглушуючи струни. Точнісінько так, як на фортепіяні!

Грав Хоткевич твори Баха, Генделя, і Бетговена. Враження було колосальне, бо загально вважалося, що грати на бандурі твори світових клясиків неможливо.

Хоткевич був дуже задоволений своєю перемогою.

Хоч цей епізод яскраво залишився в моїй пам'яті, немов би це було вчора, я зовсім не можу пригадати, що було потім і яка доля спіткала цей винахід Хоткевича. Пригадую тільки, що я ще декілька разів зустрічався з ним в видавництві, коли він приносив для друкування свою „Школу гри на бандурі". Здається, вона так і не була надрукована, хоч дійшла вже до першої коректи.

Восени 1935 року столицю з Харкова перенесено до Києва, куди переїхало видавництво „Мистецтво". Після того я загубив всі зв'язки з Хоткевичем.

Цього року славні учні Гната Хоткевича, Капеля Бандуристів під проводом Китастого і Божика, вибираються в свою чергову концертову подорож з ім'ям свого вчителя і керівника. Щасти їм Боже! Вони пригадають нам усім ще раз невмируще кобзарське мистецтво, якого їх навчив Хоткевич і насолоду від якого ми відчуваємо щоразу, коли маємо можливість їх слухати. Вітаючи від усього серця Капелю, чекаємо Вас, милі гості, в Ню Йорку.

Микола Фоменко.

В ОСТАННЮ ПУТЬ...

ПОХОРОНИ ППОЛК. ТИМОША ОМЕЛЬЧЕНКА

Дня 6-го вересня 1955 р. у шпиталі св. Михаїла в Торонті по півторарічній тяжкій невиліковальній недузі відійшов у вічність перший заступник голови Генеральної Управи Союзу бувших Українських Вояків у Канаді і недавній командант 5 Станиці СБУВ у Торонті, учасник визвольних змагань України і визначний громадський діяч, підполковник Армії УНР Тиміш Омельченко.

Тіло покійного перевезено 8-го вересня до похоронного заведення Заліщука, де відбулася перша Панахида з участю трьох православних священиків і хору під керівництвом п. Кожушка, при чисельній участі громадянства. Дня 9-го вересня відбулася друга Панахида в катедрі св. Володимира, при участі 4 священиків, того ж хору і великої кількости ветеранів, знайомих покійного і громадянства.

У суботу, 10-го вересня відбулася в тій же катедрі величава Заупокійна Служба Божа, яку відправив архиєпископ Михаїл у сослуженні оо. провосреїв — П. Самця, Д. Фотія, Ю. Цукорника (капеляна 5 Станиці СБУВ) та ігумена О. Щербаня з участю побільшеного хору Кожушка. При домовині, вкритій українським державним прапором, стояли із стягами і прапорами представники ветеранських організацій Торонта й Гемілтону (7-ма Станиця СБУВ). По скінченню Богослужби о. прот. Дмитро Фотій виголосив прекрасне, змістовне і чуле слово, а перед закриттям домовини прощав Покійника ще і владика Михаїл. Із церкви домовину винесли представники ветеранських організацій — СБУВ, Української Стрілецької Громади, Канадійського Легіону, дивізії Галичина, Легіону Симона Петлюри, УПА і Карпатської Січі. Для відпровадження Покійника на цвинтар сформувався чималий похоронний кортеж авт.

На цвинтарі перед відкритою, оточеною ветеранськими стягами і прапорами могилою, владика Михаїл відправив чин похорону в сослуженні 4 священиків, під прекрасний мелодійний і зворушливий спів хору. Перед спущенням домовини в могилу Покійного прощали: від СБУВ основоположник і довголітній член Генеральної Управи хорунжий, нині ігумен о. Стятослав Магаляс, що прибув на похорон з ЗДА; від УНО і УСГ сотник УГА Косар; від вояків - побратимів, учасників визвольних змагань України ген. Садовський. Після цього сурмач відіграв „Прощальний Салют", і могилу вкрито численними вінками і китицями квітів. Розпорядчиками похоронної церемонії були сотник інж. Янішевський і бунчужний Юрій Гуменюк.

У всіх жалобних церемоніях брала участь засмучена дружина Покійника, пані Омельченкова в оточенні приятелів і близьких знайомих.

По повороті з цвинтаря у приміщенні катедральної православної громади відбулися жалобні сходини побратимів покійного, присвячені його пам'яті, де ділилися спогадами про нього ген. Садовський, сотник Дуб, ст. лейт. Деркач, сотник Косар, сотник Янішевський, поручник Стефанович і поручник Сачківський.

Побратим

ПІЯНІСТ РОМАН СТЕЦУРА В НЮ ЙОРКУ

На постійне перебування до Ню Йорку прибув із Торонта в Канаді, відомий молодий український піяніст Роман Стецура, який відбував свої музичні студії у ЗДА. Перебуваючи в Торонті, Роман Стецура влаштував ряд концертів по більших місцевостях Канади, як теж виступав в Канадійському Радіо (CBC). Разом з п. Христею Колессою і п. Іваном Ковалевим, Роман Стецура творив Камерне Тріо, яке дало низку виступів у Торонті. Прибувши до ЗДА, наш піяніст плянує брати жваву участь в діяльності Українського Музичного Інституту, влаштовувати концерти по більших осередках ЗДА та зорганізувати з тутешніх мистецьких сил нове Камерне Тріо.

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, та знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

ВІДГУКИ ДЕМОНСТРАЦІЙ В КАНАДІ

Згадки про демонстрації, уладжені проти совєтських „хліборобів" канадійцями східньоевропейських національностей, головно ж українцями, не сходять зі сторінок англомовної й української преси в Канаді.

„Новий Шлях", Вінніпеґ, з 16 вересня ц. р., подає вістку за англомовною „Вінніпеґ Трибюн" з Оттави, що антисовєтські демонстрації збентежили урядові канадійські чинники та що на тому тлі проявились різниці поглядів в самому урядовому таборі. Во коли міністерство закордонних справ іде по „співіснувальній" лінії й дуже невдоволене тими демонстраціями, на які розгнівались совєтські „хлібороби", гості канадійського уряду, — то міністер фінансів Волтер Гаррис промовляв на з'їзді канадійських чехо-словаків, поручаючи їм продовжувати боротьбу за визволеня їх батьківщини від комуністичного поневолення.

У тому самому часописі знаходимо вістку про протест адв. А. Яремовича, голови Комітету Українців Канади, проти того, що голова совєтської „хліборобської" делеґації Мацкевич назвав перед представниками канадійської преси демонстрантів „хуліґанами" й „гітлерівськими вислужниками". Такий сам протест склав керівник українських демонстрантів у Вінніпеґу, о. Семен Іжак, який протиставив твердженню Мацкевича щодо „гітлерівських вислужників" факт, що він сам, о. Іжак, два роки перебув у німецькому концентраційному таборі. Так само голова УНО в Торонті В. Гультай гостро застерігся проти слів, ужитих Мацкевичом. На думку В. Гультая, канадійський уряд повинен був узяти в оборону своїх громадян, що діяли під впливом обурення на своїх колишніх переслідувачів, перед образами збоку большевиків. В. Гультай покликується м. ін. на факт вивезення большевиками зі Львова колишнього канадійського єпископа Никити Будки. (Єпископ Никита Будка помер на засланні). — Також Монтреальський Відділ КУК заявив представникам місцевої англомовної преси, що згуртовані в ньому 23 українські організації, осуджуючи інцидент із насильством під час демонстрації, протестують проти називання демонстрантів „хуліґанами" й „гітлерівськими вислужниками".

„Канадійський Фармер", Вінніпеґ, з 12 вересня ц. р., пригадує, що протисовєтські демонстрації відбулися скрізь у Канаді, куди вони приїхали — в Монтреалі, Вінніпеґу, Лондоні й Виндзорі. Зате найбільш урочисто влада вітала большевиків в Реджайні. Найгострішою була демонстрація у Вінніпеґу. Голова тамошньої поліції Дж. Тефт дивувався, звідки українці дізнались про час прилету туди совєтських делеґатів, коли він сам дізнався про це тільки на 10 хвилин раніше і не мав вже часу скерувати літаки на військову частину летовища, куди не були б допустили демонстрантів.

У передовій статті „Ганебна поведінка" названий часопис осуджує поведінку частини демонстрантів на летовищі Стівенсон у Вінніпеґу. Демонстранти, яких було коло 300 осіб, поводились назагал гідно й спокійно. Але один їх гурт кинувся на 4 особи, що їх узяв за совєтських делеґатів, побив їх, а коли вони схоронились до авта, щоб мерщій від'їхати, вибив вікна в авті. (Показалось, що це були члени цивільної поліції). Канад. Фармер", розуміючи, що новоприбулі українці мають всі підстави ненавидіти комуністів, пригадує їм, що маса канадійського населення, особливо ж канадійці англосаського походження, вимагає холоднокровности, рівноваги та самодисципліни і не любить ніяких публічних виявів настроїв і почувань.

„Гомін України", з 17 вересня ц. р., приносить статтю „Розкрити до кінця біломосковську облуду", в якій говориться про підсвідому й свідому солідарність білоросійської еміґрації в Америці з усякими совєтськими делеґаціями, які приїздять сюди, як експоненти російської імперії, що поневолила так багато народів. Автор вказує спеціяльно на „Новоє Русскоє Слово" з Ню Йорку, що воно вислало спершу на розмову з Мацкевичем свого представника, який говорив з Мацкевичем — по-українськи. Це, мовляв, свідома тенденція, щоб представити такого Мацкевича, большевицьку „грубу рибу", як українця: ось, мовляв, не тільки москалі, але й українці є людьми совєтського режиму і гноблять нарід. Далі „НРСлово" повідомляло з Монтреалю, що „русскіє і украінскіє антикомуністи" спільно демонстрували проти совєтських комуністів. Але той часопис, побачивши, що неможливо затаїти також антиросійський характер тих українських демонстрацій, почав гостро таврувати їх, закидаючи українським демонстрантам — „расову дискримінацію"! Автор вказує на абсурдність такого твердження, що зробилось тільки зі злости взагалі на демонстрантів, які вказували у своїх летючках і транспарентах на імперіялізм російських большевиків.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

ПОГНИЛА ГОРОДИНА КОЛГОСПУ ІМ. ДЗЕРЖИНСЬКОГО

Голова колгоспу ім. Дзержинського на Запоріжжі пише до редакції „Правди": „Перший партійний секретар прибувши до нас навесні, заявив: „Місто потребує городини, і ви мусите її дати подостатку!" Колгосп приділив під городину 150 гектарів. Колгоспники працювали, не жаліючи своїх сил. А що ж з того вийшло? Облспоживспілка та заготівельна контора не цікавляться заготівлею городини, і в результаті погнило у нас 400 центнерів огірків, 700 центнерів капусти, понад 100 центнерів помідорів. Є в нас ще багато різної городини, але вивозять її дуже повільно. Не краще й з овочами: з 200 тонн законтрактованих яблук не вивезено ані одної тонни". Отак голова колгоспу нарікає, заготівельна контора оправдується недостачею транспортових засобів, а міське населення сидить без городини і овочів.

У ПОДАРУНОК ПРИВЕЗЛИ ДО ХАРКОВА... КОМУНІСТИЧНОГО СЛОНА.

Цей подарунок доставлено з „Демократичної республіки В'єтнаму". Його привезли до Одеського порту на пароплаві „Ставрополь", а потім залізницею доставили до Харкова. Разом з слоном „Байдцяпом" прибули до Харкова його провідники — учасники боїв у В'єтнамі — Чіонґ Ван і Нґуєм Тяу. „Наш подарунок, — заявили вони на мітинґу, — це знак великої дружби і любови в'єтнамського народу до совєтської країни. Разом з нами „Байдцяп" брав участь у боях. На його спині завжди були два кулемети та інша зброя..." Отак почали використовувати комуністи для своєї агресивної пропаґанди навіть Бога духа винних слонів. „Прогресивних" мавп — „попутників" використовують вони вже віддавна.

НА УКРАЇНІ ЗБИРАЮТЬ КУКУРУДЗУ

„Добрий врожай кукурудзи, — пишуть „Ізвєстія" з 1 вересня, — дав Україні повну можливість створити ц. р. дворічний запас кормів для суспільного тваринництва. У плянах колгоспів намічено зібрати кокорудзу з площі 2 міл. гектарів. Але далеко не всюди на Україні збирання зорганізовано так, як у передових колгоспах, МТС і радгоспах"... І далі московська газета починає висловлюватись конкретно: „На Херсонщині саме напередодні збирання виявилось, що в більшості колгоспів не складено навіть пляну цієї роботи і не підготовлено транспортових засобів. Внаслідок цього на 25 серпня кукурудзяні початки зібрано тільки на площі 46 тис. гектарів при пляні в 124 тис. Незадовільно зорганізовано збирання і в Одеській області. Людей на ручному збиранні розставляють неправильно і тому норми виробітку часто не виконуються. В деяких колгоспах норми взагалі не встановлено, колгоспникам несвоєчасно записують трудодні, і зривається найкращі реченці для силосування початків та стебел. Досі на Одещині зібрано тільки десяту частину кукурудзяних плянтацій. В Запорізькій області початки зібрано на площі в 40 тис. гектарів, а стебла скошено тільки на 13 тис. гектарів. Величезна маса стебел залишається на пню, висихає і втрачає свої поживні властивості..." З цього короткого повідомлення московської газети довідуємось, що, не зважаючи на галасування совєтської пропаґанди про широку механізацію сільсько-господарських робіт, роботи на полі ведуться все ще руками, і грандіозні кукурудзяні пляни Хрущова, не маючи під собою реальної бази, зазнають краху саме в областях, що є батьківщиною кукурудзи. Кого в зриві цих плянів буде обвинувачувати Москва?

ФІЛЬМ ПРО ЗАКАРПАТТЯ

З нагоди дисятиріччя „воз'єднання" Закарпатської України з Совєтським Союзом, Київська кіностудія хронікально - документальних фільмів відрядила на Закарпаття групу кінооператорів для знімання кінокартини під назвою „Радянське Закарпаття". Очолює цю групу режисер Г. Тасін. Кінокадри нового фільму відображують „досягнення в галузі економіки й культури", а також „знатних кукурудзоводів області".

ЗА ПЕРШІСТЬ З ФУТБОЛУ

Під час гри на першість з футболу СССР між київською і московською дружинами „Динамо" в Києві стався скандал, про характер якого совєтська преса не повідомляє. Пишеться тільки, що гра була брутальна і що суддя виявився „безхребетним", бо не припинив своєчасно скандалу на площі. Гра закінчилася з рахунком 4:1 на користь московської дружини.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини

„ДЕНЬ НІМЦІВ" У БЕРЛІНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

порозуміння з поляками. Покищо нема конкретних наслідків хоча з обох сторін ведуться сондажі і розмови. На підставі наших інформацій можемо твердити, що польська сторона підходить до справ з аспекту цілости проблематики Східньої Европи, вкалькульовує український елемент і навіть його доцільнює. Тому так їх цікавить не так граничний спір, як німецьке відношення до народів і простору між Німеччиною і Росією взагалі. Ясної концепції з німецької сторони в тому напрямі ще немає, а в деяких кругах Союзу ще нема зрозуміння для української справи. В тому сенсі вважаємо також формально слушні й правильні декларації Союзу землячтв за незавершені й нескристалізовані. А час би це зробити!

Великі можливості проф. Коха

В розмовах автора цих рядків з президентом Союзу Землячтв бароном Мантойфелем порушена була місія проф. Ганса Коха до Москви. Як твердить Мантойфель, проф. Кох брав участь в делеґації німецького уряду як речник землячтв і як такий був порекомендований Мантойфелем канцлерові Аденауерові. З того факту і на підставі вражень зібраних автором з розмов із керівними діячами Союзу можна робити висновок, що позиції і впливи проф. Коха серед тих кіл останнім часом дуже зросли. Радіючи з цієї обставини, треба висловити сподівання, що проф. Кохові вдасться завершити поставу Союзу Землячтв щодо цілости справ східньоевропейської проблематики, а в тому числі й до українського питання, що, як дотепер, ще не з'ясоване.

Любомир О. Ортинський

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк, 149, 2-а Ев.

Український Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку повідомляє, що в п'ятницю, 23-го вересня ц. р., відбудеться в приміщенні Клюбу доповідь п. Романа Олесницького на тему „Українці в дипломатичній службі перед другою світовою війною". Початок в 8-ій годині вечора.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Австралії

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У МЕЛЬБОРНІ

Український театр в Мельборні відновив свою працю. В проводі театру стали активні і відомі в мистецьких колах особи, а саме Ярослав Гевко і режисер Степан Крижанівський. Театр, що носить тепер назву „Український театр УГВ ім. Леся Курбаса", дебютував вдалою поставою оперети Франца Легара „Жайворонок". Протягом всіх вистав заля була випродана. Місцева українська громада незвичайно радо повітала віднову діяльности театру, який стає центром культурного та мистецького життя українців стейту Вікторії.

ХОР „ЧАЙКА" В МЕЛЬБОРНІ

Дня 26 червня ц.р. виступив із великим концертом український хор „Чайка" в Мельборні. Під вправною дириґентурою Степана Корея хор запрезентувався майже зовсім новим репертуаром. Протягом вечора виконано 18 пісень та музичних творів.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА В БРІЗБЕЙНІ

Довкола української централі в Брізбейні розташовані місцевості, де мешкає багато українців. Це уможливило створення української недільної школи. Цього року відбулися другі батьківські збори, на яких вибрано батьківський комітет у такому складі: Панасюк — голова, Матуля — заступник голови, Дорошенко — секретар, Дрич — скарбник. Заходом цього комітету та вчителя д-ра Горського відбулося свято, присвячене українській матері. Свято відкрив п. Панасюк і змалював короткими словами долю української матері в історичному розрізі, а опісля д-р Горський виголосив виклад, у якому зобразив діяльність українських матерів на всіх ділянках громадського життя. На святі з деклямаціями виступали школярі недільної школи. А. Віконська, С. Добрянська, В. Соколюк та С. Пристась відтанцювали „Козачок" та „Запорожець". При кінці імпрези виступив о. Копяківський, який закликав усіх присутніх земляків якнайтісніше гуртуватися довкола своєї школи й церкви, бо вони є єдиною запорукою, щоб українці не загубилися серед чужого світу.

В Німеччині

ІРА МАЛАНЮК В ОПЕРНОМУ ФЕСТИВАЛІ В МЮНХЕНІ

В цьогорічному мюнхенському літньому оперовому фестивалі, що відбувся від 12 серпня до 11 вересня в Прінцреґентентеатрі, на Гертнерпляці і в замковому парку в Німфенбурзі і присвячений творчості Ріхарда Штравса, а також творам Генделя, Моцарта, Ваґнера і Пфіцера, визначну участь брала відома українська артистка Іра Маланюк. Ця співачка виступала впродовж фестивалю сім разів: а саме у відкритті фестивалю 12 серпня ц.р., в опері „Юлій Цезар" Генделя, в партії Корнелії. 21 серпня вона брала участь в опері „Нюрнберзькі Майстерзінґери" Ваґнера, в ролі Магдалени, 24 серпня в опері „Арабелля" Штравса, де співала Аделяйду. Крім того І. Маланюк виступала в партіях Фріки в „Золоті Райну" 27 серпня і в „Валькірії" 28 серпня та в ролі Вальтравти в „Присмерку богів" — 1 вересня — цих трьох частинах Ваґнерівської тетралогії — „Перстень Нібелюнґів". 6 вересня виступала І. Маланюк вдруге в опері „Юлій Цезар" в партії Корнелії.

У Франції

А. ВИРСТА ЗДАВ ДОКТОРАТ З МУЗИКОЛОГІЇ В ПАРИЖІ

8 липня, відомий наш скрипаль Аристид Вирста, захистив із відзначенням („Трегонорабль") свою докторську тезу на тему: „Школи скрипки 18 ст. за дидактичними творами", в амфітеатральній залі Музикологічного Інституту в Парижі. Оборона відбулася перед професорським жюрі в складі: президент жюрі — професор Сорбони — Марон, і члени жюрі — професор музикології і директор Музикологічного Інституту — Шас, в якого Вирста підготовляв свою працю, і професор Сорбони — Мірамбель. Крім цього перед тим розглядали працю спеціялісти-музикологи: Пеншерль президент Товариства французьких музикологів.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА

В неділю 7-го серпня посвячено в Парижі на могилі покійного Митрополита Полікарпа пам'ятник. Чину посвячення довершив Митрополит Ніканор з Німеччини в сослуженні духовенства з Франції, Вел. Британії та Німеччини.

УКРАЇНЦІ НА СВІТ. КОНФЕРЕНЦІЇ ІМКА В ПАРИЖІ

В серпні ц. р. відбулася в Парижі 22-а Світова Конференція ІМКА. Делеґація української ІМКА знайшла широке зрозуміння для визвольних змагань нашого народу, що саме й бореться за засади християнства, народоправства і гідности людини. Складні проблеми народів поневолених Росією, як також і втікачів-емігрантів були основно дискутовані в різних групах конференції. Розгорнена праця української ІМКА/ІВКА дає можливості не тільки вести виховну роботу серед нашої молоді в дусі християнських засад, національної самостійности та міжнародної співпраці з другими народами, але й ставити гостро питання нашої національно-визвольної боротьби серед молоді держав вільного світу, шукаючи серед неї союзників у спільній дії проти російського атеїзму, диктатури і рабства.

22 серпня делеґація української ІМКА/ІВКА відвідала могили Головного Отамана Симона Петлюри і Митрополита Полікарпа та зложила вінки. До делеґації долучився представник УКК п. В. Чопик, що склав китицю рож на могилу, а також почесний голова МУН у Канаді п. В. Гладун.

УКРАЇНЕЦЬ ШАХОВИМ МИСТЦЕМ ПАРИЖУ

Наш відомий, під цю пору найкращий шахіст, що осягнув уже світову славу, Степан Попель, тепер у Парижі, здобув уже п'ятий раз після завзятих змагань мистецтво Парижу, що при великій наявності знаменитих конкурентів-шахістів цієї світової метрополії не приходить нашому землякові так легко. Степан Попель походить з Дрогобиччини. Він є автором українського підручника гри в шахи, що не перешкоджає деяким нашим сусідам писати про нього, як про „нашего слиннего родака" — в ім'я старої засади, що все, що добре, може належати тільки до одного чи другого сусіднього народу, а ніколи до того народу, з якого він у дійсності вийшов і до якого признається.

Цікаво, що відомий совєтський шахіст-мистець Ботвінік не прийняв визову нашого земляка змірити свої сили в цій королівській грі, мабуть тому, що заборонили йому це його „боси", щоб національно не «стрефився», граючи з тим, що вибрав свободу і скитальщину.

В Швайцарії

МІЖНАРОДНА УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕКА В ЖЕНЕВІ

Євген Деслав розпочав у Женеві з відповідними міжнародними інституціями переговори про перенесення своєї міжнародної збірки українікя з Ніцци до Швайцарії та створення з цієї збірки великої Міжнародної Української Бібліотеки в Женеві.

Збірка п. Деслава є однією з найкращих у світі. Має вона 700 видань англійською, французькою, італійською, німецькою, китайською, турецькою, сербською, фінляндською, португальською, голляндською, литовською і арабською мовами, це книжки, присвячені українським справам, і переклади українських авторів на ці мови.

Більша частина цих книжок є унікуми, — дістати дуплікати яких не можна навіть за великі гроші. Для науковців і журналістів, що займаються українськими студіями, створення Міжнародної Української Бібліотеки в Женеві є дуже корисне, — така бібліотека буде теж мати величезну вартість для майбутньої Української Незалежної Держави.

У Фінляндії

ЗВЕРНЕННЯ УНРАДИ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ МІЖПАРЛЯМЕНТАРНОЇ УНІЇ В ГЕЛЬСІНКАХ

В м. серпні ц. р. в Гелсінках відбувалася 44 Конференція Міжпарляментарної Унії, на яку цього разу вперше запрошено представників т. зв. Верховної Ради УССР, які немов би то мають репрезентувати Україну.

Президія Української Національної Ради звернулася до Міжпарляментарної Унії з окремим листом, в якому протестує проти участи делеґації УССР на Конференції Міжпарляментарної Унії та заявляє, що український народ отієї т. зв. Верховної Ради не обирав, що вона наставлена диктаторським тоталітарним режимом з Москви та є органом поневолення України.

В Англії

КОНҐРЕС „ОБНОВИ" В ЛОНДОНІ

При співучасті високих церковних ієрархів та численних гостей з-поза Англії відбувався в Лондоні в днях 14-17 серпня Ювілейний Конґрес Академічного та Студентського Товариств „ОБНОВА", присвячений 1000-літтю Християнської України та 25-літтю існування згаданих католицьких ідеологічних об'єднань.

Конґрес розпочався в неділю, 14 серпня, торжественною Службою Божою, яку відправив Преосвященний Кир Максим Германюк, єпископ - помічник єпархії Манітоби в Канаді, в сослуженні о. Мітр. А. Малиновського — Генерального Вікарія Апостольського, Візитатора для українців католиків у Вел. Британії, о. Ван де Мале — Генерального Вікарія у Франції, о. канц. Левиця та о. д-ра А. Великого. Діяконував о. Канц. Леськович.

Того ж дня пополудні відбулася Святочна Сесія Ювілейного Конґресу. В залі при Вестмінстерській Катедрі кількасот присутніх мали змогу вітати наших Владик: Кир Івана Бучка і Кир Максима Германюка, а також о. д-ра А. Великого, Ч.С.В.В. Святочну Сесію відкрив о. Мітр. А. Малиновський, а п. Ю. Єнкала, голова „Обнови" у В. Британії, пояснив в англ. мові значення Ювілею. Хор з Редінґу, та солісти: п-і Лесько і п. Луців збагатили програму свята. На залі були присутні численні представники братніх організацій.

В понеділок, 15 серпня, продовжувалась ділова частина Конґресу.

ЛІТЕРАТУРНО-КІНОВЕЧОРИ Л. ПОЛТАВИ

На запрошення управи СУБ-у прибув до Англії письменник Леонід Полтава, який висвітлив у більших осередках два фільми: „Українці у Франції" (документальний) та „Мавп'ячий король" (фільм-казка для дітей). При цій нагоді він виголошував доповідь на тему „Доля українського кіна". Поїздка на терені Англії тривала від 29 липня по 11 серпня.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ГАРТФОРД, КОНН. — Б-во св. І. Хрестителя Відділ 277 подає до відома членів, що місячні загальні збори, що мали відбутися в неділю, 25-го вересня, **не відбудуться**, тому, що заля занята Укр. Горож. Клюбом. Того ж дня, то є 25-го вересня, в неділю, фін. секр. Відділу буде принимати членські вкладки від членів в канцелярії 277 Відд. УНС, в Укр. Горож. Клюбі, 53 Whitmore St., від год. 1 до 5 попол. В церковній залі того ж дня вкладок не принимається.— Управа.

Посмертні Згадки

ІЛЬКО ЛЮБЧИН, член Т-ва Володимира Відділ 179 УНСоюзу в Ст. Луїс, Мо., помер 8-го вересня 1955 р., на 64 р. життя, по тяжкій недузі. Покійний родився в селі Довге, пов. Дрогобич, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Катерину і ближчу і дальшу Родину. Похорон відбувся 10 вересня при участи Родини, Членів і Знайомих з погреб. заведення до грек. кат. церкви а відтак на звинтар Резерекшин. — В. Н. П.!

М. Паращак, сер.

СТЕФАН ШЕВЧУК, член Т-ва ім. М. Драгоманова, Відд. 181 УНСоюзу в Менвіл, Р. Ай., помер 12-го вересня 1955 р., проживши 78 літ. Родився в селі Саджівки, пов. Скалат, Зах. Україна. Оставив у великому смутку дружину Анастазію, 3 синів Дмитра, Івана і Василя, доньку Анну, 5 внуків, 4 правнуки і багато рідні. Похорон відбувся 15-го вересня з погребового заведення при участі Рідні, Членів і Знайомих до церкви св. Влм. Стефана а відтак на цвинтар того ж імени. — В. Н. П.!

П. Лапчинський, секр.

ТАРЗАН, ч. 3545. Повстання.

"THE PLAQUE MUST STAY," SAID THE QUEEN SOFTLY, "BUT I WILL RELEASE THE PRISONER FOR YOU—"

—IF YOU WILL BE MY KING!"

BUT AT THE SAME TIME OOZU AND HIS CONFEDERATES BURST INTO THE ROOM—WITH AN OATH HE HURLED HIS SPEAR STRAIGHT AT THE ASTONISHED QUEEN.

— Диск мусить залишитись, — делікатно сказала королева. — Але я звільню в'язня для вас...

— Якщо ви станете моїм королем!

Але саме в цей час Узу і його змовники вдерлися до залі. З прокляттям він метнув свого списа прямо на здивовану королеву!